תורה אור

תחלה לקדש ר"מ אומר מטמא את הקדש ופוסל את התרומה וחכ"א כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה כך *הוא פוסל משקה קדש ואוכלי קדש אמר רבא לאבא שאול (א) מעלה עשו בקדשים שוינהו רבנן לטבול יום כראשון לר"מ כאוכל שני לרבנן כיון דטבל קליש א) טומאה פסול משוי טמא לא משוי: הוזה דמה חייבין כו': מעילה הוא דליכא ב) אבל איסורא איכא ואמאי הא ממונא דכהנים הוא *א"ר חנינא ג) ליוצאין ור"ע היא דאמר זריקה מועלת ליוצא דלאו בת אכילה היא *אמר רב הונא אמר רב מיצוי חטאת העוף אינו מעכב דתני רב הוזה דמה רב אדא בר אהבה אמר *רב מיצוי חטאת העוף מעכב ותני רב מיצה דמה תא שמע °והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח ד) [חטאת היא] בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ה) ימצה חטאת היא אלא לרב הונא מאי והנשאר כדתניא דבי ר' ישמעאל שאם נשאר ומאי °חטאת היא ארישא א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אלא מעתה גבי מנחה דכתיב °והנותרת הכי נמי שאם ניתותר וכי תימא ה"נ והתניא

ויקרא ה — שם — שם ב

רבי מאיר אומר מטמא את הקדש. דהוא שני ומשוי לקדש שלישי: וחכ"א כשם שפוסל כו'. אבל טמויי לא מטמא והיינו כמתניתין: אמר רבא לאבא שאול. נמי דאמר תחלה לקדש דקעביד לקדש שני מיתרצא נמי מתני' דודאי טבול יום מדאורייתא פוסל ואינו מטמא ורבנן עשו מעלה בקדשים דהוה טבול יום תחלה לקדש דהוי כי אוכל ראשון ועושה שני ומתני' בדאורייתא קתני דאינו אלא פוסל: לר"מ. נמי מיתרצא מתני' דהאי דקאמר מטמא את הקדש דעביד ליה שלישי ופוסל את התרומה (ב) מדרבנן אבל מדאורייתא אינו אלא פוסל מאחר שטבל: ורבנן. דאמרי כשם שפוסל וכו' ולא אמרי דמטמא קסברי כיון דטבל קלשא ליה טומאה דפסול משוי ולא טמא: הא איסורא איכא. כלומר איסור אכילה: ואמאי הא ממונא דכהנים הוא. מאחר שהוזה דמה שהותרה להם באכילה: א"ר חנינא ליוצא. כלומר שיצא דהתם איכא איסור אכילה ורבי עקיבא הוא דאמר זריקה מועלת ליוצא לאפוקיה מידי מעילה ו) או לשריפה כדאמרינן לעיל (ג) אבל לאו בת אכילה הוא כדאמרינן בסוף פירקין אבל לאכילה לא מרצה ז) הא הזאה נהי דמהניא לאפוקיה מידי מעילה אבל להתיר יוצא באכילה לא מהניא והיינו דקא דייק אבל איסורא איכא דלאו בת אכילה היא: אמר רב הונא אמר רב מיצוי דחטאת העוף. דכתיב והנשאר בדם ימצה לאחר הזאה ימצה: אינו מעכב. דכיון דהוזה אע"פ שלא מיצה נעשית מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום טהר וטמא ויצא נמי ידי חובתו דאינו מעכב הכפרה: דתני רב הוזה דמה. דמדקתני במתניתין גבי חטאת העוף הוזה דמה ולא קתני מיצה דמה אלמא ס"ל לתנא דמתני' דהזאה עיקר ומיצוי לא מעכב: ורב אדא בר אהבה אמר משמיה דרב מיצוי מעכב. דלא יצא ידי חובתו ולא נתכפר ולא הוקבע החטאת בפיגול וטהר וטמא אע"פ שהוזה עד דעביד מיצוי: ותני רב *מיצה דמה. במתני' גבי חטאת העוף מיצה דמה ולא קתני הוזה דמה דס"ל דמיצוי נמי עיקר מצוה היא ומעכב: בשלמא לרב אדא היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח וגו'. דהשתא דנשאר אחר הזאה דהיינו מיצוי איקרי חטאת אלמא דשיריים דהיינו מיצוי מעכב: אלא לרב הונא דאמר מיצוי לא מעכב מאי והנשאר. כיון דלא מעכב ל"ל דכתיב והנשאר (ד) ח): להכי כתיב והנשאר לכדתנא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר. כלומר אם נשאר מן הדם מצוה לעשות מיצוי אבל אם לא נשאר לא מעכב דמיצוי אינו מעכב: ומאי חטאת היא. לאו כדקא בעית למימר דאוהנשאר ימצה קאי דליהוי משמע דבשיריים דהיינו מיצוי הוי עיקר חטאת דמיצוי מעכב: אלא ארישיה דקרא קאי. איהזה מדם [א] החטאת באצבעו חטאת היא לומר דהזאה מעכבת ולא מיצוי: ה"נ שאם נותר. שכשקמץ את המנחה אם ניתותר דאיכא שיריים למצוה שפיר ואם לא ניתותר שאם חסרו שיריים בין קמיצה להקטרה לית לן בה: וכי תימא הכי נמי. דשיריים לא מעכבי והתניא מסלתה ומשמנה דמאי למיכתב קרא מסלת ומשמן מאי מסלתה ומשמנה שיהא כל סלתה ושמנה קיים ואפילו שיריים דהכי משמע מסלתה מן הסלת שהיה בשעת קמיצה כשיהא כולו אלמא דחסרון [ב] שיריים מעכבי (ה) (גבי שיריים נמי ט) אמרינן חסרון שיריים מעכב) והיכי אמרינן שאם לא ניתותר לא מעכב:

אמרי

תחלה לקדש. ואם נגע באוכל קדש עושה אותו שני ואותו שני שלישי ושלישי רביעי: מטמא את הקדש. *לעשות עוד אחר ופוסל התרומה שלא תעשה יותר: וחכמים אומרים [כו'] כך הוא פוסל כו'. דקא סברי דטבול יום אינו רק פוסל י) בשום דבר ואף במשקה קדש וכותייהו מוקי מתניתין: לאבא שאול מעלה עשו בקדשים כו'. וא"ת הכא משמע דטבול יום מדרבנן הוא כדקאמר שוינהו רבנן לטבול יום וכו' ובסוטה פרק כשם (דף כט:) יליף רביעי בקדש מק"ו ממחוסר כפורים ומה מחוסר כפורים שאין פסול בתרומה פוסל בקדש שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקדש ופריך אוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח ומשני דילמא סבר לה כאבא שאול ומאי קאמר הא דאבא שאול דרבנן הוא וי"ל יא) דרביעי בקדש דרבנן הוא וכן פי' רש"י בפרק קמא דפסחים (דף יט.) דלא יב) (תקיב) [משכחת] ליה רביעי בקדש למ"ד אין אוכל מטמא אוכל אלא מדרבנן הוא מיהו ר"ת פי' דמשכחת ליה *ע"י עצים יג) ורביעי בקדש דאורייתא *(ואבא שאול ה"ק ליה) הכי קאמר דילמא סבר לה כאבא שאול והא דאבא שאול מדרבנן הוא וי"ל דסוגיא דסוטה (דף כט:) לית ליה הא דרבא אלא אית ליה דטבול יום מן התורה וכדמעלה הש"ס הכא לומר דמתני' רבנן היא: אמר רבי חנינא ליוצאין ור"ע היא. יד) תימה ה"ד אי דיצא לצד הראש א"כ הל"ל מודה ר"ע כדאיתא לעיל *ואי דיצא לצד רגליו מ"מ הא אמרינן פרק שני דזבחים (דף כה:) היא בפנים ורגליה מבחוץ *ואח"כ חתך פסולה לפי שמשמנית של אבר שיצא חוץ מתערב עם הדם וממלא שמקריב פסול יוצא ע"ג המזבח וי"ל דמיירי שכל הדם נאסף בכלי ואח"כ יצא הרגל דהשתא ליכא למיחש לשמנונית שכל מה שעתיד לצאת בכלי מן האיברים כבר עלה א"נ טו) *כגון שיצא טלו וחתך מה שיצא עם העצם שאין זה פסול בעופות אלא א"כ מחוסר אבר ואח"כ מלקה והרב רבינו רחבי' פירש דהכי פי' טז) בזבחים (דף כו.) (קאמר) קבל ואח"כ חתך פסולה לפי שזורק את השמנונית יז) שנפסל ביוצא ע"ג המזבח אבל אם כבר זרק כל הדם כשר שהרי קיים מצות זריקה מן הדם אע"פ שכבר עלה שמנונית היוצא שנתערב עם הדם וזרקו על המזבח והכא נמי הכי הוה דמשמע הוזה כבר הולך חטאת העוף כשרה דקיים בה מצות הזאה מן הדם אע"פ שעם הדם נתערב *השמנונית: ותני רב הוזה דמה. דמיד שהוזה דם חטאת העוף נעשית מצותו קרינן [ביה] יח) (כו'): בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה. אע"ג דנשאר חטאת היא כלומר אע"ג דאין דם אלא מה שנשאר מן ההזאה עדיין היא חטאת ותלויה יט) הוייתה במיצוי שהוא מעכב: כדתניא דבי רבי ישמעאל שאם נשאר. פי' כ) אם נשאר ימצה ואם לאו לא ימצה וליכא עיכובא כא): ומאי חטאת היא ארישא. כלומר לא קאי חטאת היא אמיצוי אלא קאי ארישא דקרא דהיינו הזאה ושאר עניני מליקה שכתובים קודם והנשאר: אלא מעתה גבי מנחה דכתיב והנותרת הכי נמי שאם ניתותר. כלומר גבי מנחה דכתיב והנותרת מן המנחה יאכלו אהרן ובניו ה"נ שאם ניתותר יאכלו ואם לא ניתותרו כב) השיריים בין קמיצה להקטרה אין בכך כלום וכ"ת ה"נ והא תניא מסלתה וכו' משמע הכא דפשיטא ליה להש"ס כג) שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה פסול וקשיא דפ"ק דמנחות (דף ט.) פליגי רבי יוחנן ור"ל וקסבר חד מינייהו דמקטיר קומץ עליה וי"ל דהכי המקטיר קומץ עליה מ"מ מודה שאותן השיריים אסורין באכילה כד) כדמשמע לישנא דוהנותרת מן המנחה יאכלו וכו' דכי לא ניתותר כה) (כלום) [כלומר] [ג] שחסרו השיריים לא אכלו כהנים: והא תניא מסלתה כו'. וא"ת מ"מ ליפני דשאני הכא דגלי קרא מסלתה ומשמנה וי"ל כו) דלית לן לאתשובי קרא דחטאת היא כמו מסלתה ומשמנה כז) ועוד נראה לומר דכי כיון דחזינן דוהנותרת משמע דצריך שיהא ניתותר כמו כן אית לן למימר והנשאר רוצה לומר שצריך שיהא נשאר דאין לחלק ביניהן כי הלשון שוה וא"ת מאי האי דמייתי האי קרא דמסלתה ומשמנה איבעי ליה לאיתויי קרא דמן המנחה דדרשינן פרט למנחה שחסרה ובפ"ק דמנחות (דף ט:) מצריך להרווייהו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה ומשמע התם דממן המנחה נפקא לן שיריים שחסרו וא"כ איבעי ליה לאיתויי מן המנחה דהא הכא מיירי בכי האי גוונא וי"ל דלא דק הש"ס דהוי מצי לאיתויי מן המנחה והדא מהדרי נקט וכמו כח) ועוד הוא ועוד נראה למורי שיטה דאי לאו האי קרא מסלתה ומשמנה דנפקא לן מיניה מנחה שחסרה קודם קמיצה לא הוה דרשינן ממן המנחה לשיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה אלא בתר דכתיב מסלתה דמשמע דבעינן בשעת קמיצה שתהא המנחה שלימה או דרשינן מן המנחה לשיריים כט) דמשמע מן המנחה שהיתה כבר כלומר שהיתה שלימה בשעת קמיצה ולכך מייתי קרא דמסלתה לך לשיריים שחסרו [ד] בין קמיצה להקטרה ל) ומשני התם כתיב והנותרת קרא יתירא הוא דהא והלא לא) דאיכא שיריים שהרי כתיב וקמץ מלא קמצו והקטיר לב) [ה] (אינה כל המנחה קיימא) רק הקומץ שהוא מקטיר וא"כ דקרא יתירא הוא לית לן למימר שאם ניתותר לג) הכא כתיב והנשאר ולא מייתר הצריך לומר לד) שיש שיריים בדם ולא הוזה מטלו ולא הוה לומר דהויה חטאת תלוי במיצוי כלומר שיהא מיצוי מעכב:

לגדין

לפסול עוד אחר כו' נ"ק

ה א מיי' פ"י מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ג:

ו ב מיי' פ"ה מהלכות פסה"מ הלכה כג:

ז ג מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ו:

נ"ק

עי' עצים ולבונה רביעי בקודש דאורייתא ואבא שאול סבר כו' וה"ת לרבה היכי קאמר דילמא כו' נ"ק

פירוש דמודה ביוצא דם והלאה של שוק כו' ביוצא דם. נ"ק

כגון שלא יצא ותחך כל מה שיצא עד שכנגד לעולם שאין וכו' נ"ק ויותר יש לפרש כגון שלא יצא טלו [illegible] וע' בזבחים סט

שמטמית ותני רב הוזה פי' כרש"י נ"ק

ולעיל ז:

זבחים סה:

משמיה דרב נ"ק

ותני רב כמתני' גבי נ"ק

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא לאבא שאול נמי מעלה: (ב) רש"י ד"ה לר"מ נמי וכו' את התרומה פוסל מדרבנן: (ג) ד"ה אמר ר' חנינא וכו' כדאמרינן לעיל כס"ד ואח"כ מ"ה דלאו בת אכילה: (ד) ד"ה אלא לרב הונא וכו' והנשאר ומשני להכי כתיב כצ"ל והד"א: (ה) ד"ה וכי תימא וכו' שיריים מעכבי גבי שירי דם נמי אמרינן חסרון מעכב והיכי אמרת שאם:

◆

רבינו גרשום

אמר רבא לאבא שאול. שאמר נמי דקאמר תחילה לקדש דקעביד קדש ראשון מיתרצא מתניתין דודאי טבול יום מדאורייתא אינו אלא פוסל ורבנן עבדו מעלה חומרא בקדשים דעביד תחילה לקדש: ולרבי מאיר. נמי מיתרצא מתניתין דהאי דקאמר מטמא את הקדש מדרבנן קאמר דמעלה עבדו בקדשים. וקסבר ר' מאיר עבדו רבנן טבול יום בקדשים כאוכל שני מה אוכל שני מטמא את הקדש להיות שלישי והשלישי בקדש טמא והרביעי פסול. ופוסל את התרומה כדתנן והשלישי בתרומה פסול אף טבול יום נמי מטמא את הקדש ופוסל את התרומה אבל מדאוריית' אינו אלא פוסל מאחר שטבל: ולרבנן דאמרי. כשם שפוסל ולא אמרי דמטמא קסברי כיון דטבל קליש טומאתו ופסול משוי ולא טמא. הא איסורא איכא. כלומר איסור אכילה.

◆

שיטה מקובצת

א] קלש טומאתו פסול אות ה' נמחק: ב] דליכא הא איסורא תיבת אבל נמחק: ג] חנינא ליוצא ור' עקיבא אות י' נמחק: ד] דמזבח חטאת היא בשלמא: ה] בדם אע"ג דנשאר ימצה: ו] מעילה ולשריפה תיבת או נמחק: ז] ודאי הזאה: ח] והנשאר ומשני להכי והד"א: ט] נמי דהיינו מיצוי אמרינן: י] בכל דבר תיבת ובשום נמחק: יא] רצ"ל דאין הכי נמי רביעי: יב] דלא אשכחן ליה: יג] עצים ולבונה רביעי בקודש דאורייתא וא"ת הדרה קושיא לדוכתיה היכי קאמר: יד] היא פי' ואיירי כגון שיצא [illegible] קודם הזאה ע"כ ודאי אפילו לרבנן דפליגי על ר"ע אמרינן לעיל מועלת ליוצא אלא ודאי מיירי כשיצא קודם הזאה וכשיצא הראש יצא דמה ואמרינן לעיל אבל בדם שיצא לא אמר ר' עקיבא זריקה מועלת וי"ל דמיירי שיצא דרך רגליו אבל עדיין הצואר שהדם בתוכו היה בפנים ומ"מ קשה דהא אמרינן בפ' שני דזבחים היא בפנים ותליה מבחוץ קבל ואח"כ חתך: טו] א"נ מיירי שחתך כל הבשר של אבר שיצא לחוץ עד העצם קודם המליקה וא"כ אין בו לא דם ולא שמנונית ואת"ל יצא וכ"ת א"כ היא בעלת מום כדאמר בזבחים י"ל דאין תמות וזכרות בעופות שאין מום בעוף אלא: טז] פירושו דבזבחים: יז] השמנונית לכתחילה: יח] קרינא ביה תיבת כו' נמחק: יט] הוייתה במיצוי: כ] פי' שאם נשאר ימצה ואם לאו דלא מיצה אות י' נמחק: כא] עיכובא וא"ת תקשי לרב אדא בר אהבה דאמר מיצוי מעכב וי"ל דבאידך תנא דבי רבי ישמעאל ס"ל דאמר מיצוי מעכב: כב] נותרו השיריים: כג] להש"ס דשיריים שחסרו: כד] באכילה. גליון וכן משמע שם בגמרא בפ' ע"ב: כה] נותר כלומר שחסרו: כו] וי"ל דאין לן (תיבת ראית נמחק) לאתשוביה דרשה [illegible]

ואמאי הא ממונא דכהנים הוא. מאחר שהוזה דמה: א"ר חנינא ליוצא. כגון שיצאת זריקה מועלת ליוצא לאפוקיה מידי מעילה אבל לאו בת אכילה כדאמרינן לעיל בסיפא לא מרצה ודאי הזאה נמי נפקא מידי מעילה אבל להתיר יוצא לאכילה לא מהניא והיינו דקא דייק אבל איסורא איכא דלאו בת אכילה היא: מיצוי חטאת העוף. דכתב בה והנשאר בדם ימצה אינו מעכב דכיון שהוזה אע"ג דלא מיצה אמרינן נעשת מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום פיגול: ותני רב. הוזה דמה ולא קתני מיצה אלמא דסבירא ליה נמי דמיצוי לא מעכב: ורב אדא בר אהבה אמר משמיה דרב דמיצוי חטאת מעכב: בשלמא לרב אדא בר אהבה היינו דכתיב והנשאר בדם ימצה חטאת היא. דההוא דנשאר נמי קרוי חטאת אלמא דשיריים דמיצוי מעכבי: אלא לרב הונא לא מעכב מאי והנשאר. אמאי איצטריך למיכתב והנשאר להכי לכדתנא דבי ר' ישמעאל שאם נשאר מצוה למעבד מיצוי אבל אינו מעכב: ומאי חטאת היא ארישא. כלומר לאו כדקאמרת [illegible]

הגהות צ"ק [א] החטאת קאי חטאת היא: [ב] שיריים מעכבי כלומר דבשיריים נמי אמרינן דחסרון מעכב והיכי אמרינן לא מעכב: [ג] שחסרו מן השיריים לא יאכלו כהנים הס"ד ואח"כ ד"ה והא [ד] בין קמיצה להקטרה הס"ד ואח"כ ד"ה התם כתיב וכו' ועי' [illegible]: [ה] ליכא קאי אכל המנחה רק הקומץ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones